

Klasės vadovo svarba mokinių karjeros planavime

Kolomba Bulotienė
Ugdymo karjerai specialistė
2022

IVADAS

Lotyniška karjeros („carraria“) samprata reiškia žmogaus gyvenimo kelią, bėgimą.

Kiekvieno iš mūsų gyvenime tai bene pats svarbiausias pasirinkimas, kuris padeda rasti savąjį kaip asmenybės augimą, nes svarbiausias karjeros tikslas - per būsimąją veiklą padėti asmeniui tobulėti ir atsiskleisti visą gyvenimą trunkančiame saviraiškos procese.

Klasės vadovas

- tai mokyklos mokytojas, kuriam pavesta ugdyti klasės bendruomenę.

JIS vadovauja klasės bendruomenei, atstovauja jos narių interesams, ieško galimybių, organizuoja, skatina veiklas auklėtinių poreikių realizavimui. klasės vadovas stengiasi lavinti vaiko gabumus ir talentus įvairiose srityse: protinių gebėjimų bei intelektinių laimėjimų, kūrybingumo ir produktyvumo, meno bei socialinėje.

Šiuolaikinė karjeros samprata

Apie karjerą galima kalbėti keliais aspektais, nes karjeros sąvoka yra labai plati ir dažniausiai vartojama keliomis prasmėmis. Petkevičiūtė N. siūlo karjeros sąvoką vartoti keturiomis prasmėmis:

- karjera – pasiekimas,
- karjera – profesija,
- karjera – nuolatinio darbo nuosekli tėsa,
- karjera – viso gyvenimo įvairių vaidmenų nuosekli seka.

Klasės vadovo veiklos sritys šiuolaikinėje Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloje

Eil. Nr.	Klasės vadovo veiklos sritys	Veiklos tikslas
1.	Darbas su ugdytiniu ir mokinių klase	Formuoti klasę, kuri būtų gerai organizuota, sugebėtų atstovauti savo interesams ir kurios kiekvienas narys galėtų realizuoti savo individualius tikslus ir poreikius.
2.	Bendradarbiavimas su klasėje dirbančiais mokytojais, kitais mokyklos darbuotojais	Informacijos rinkimas, bendros veiklos organizavimas, siekiant bendrų ugdymo tikslų.
3.	Bendradarbiavimas su tėvais ir visuomene	Pasiekti, kad tėvai pritartų numatytiems auklėjimo tikslams ir padėtų juos įgyvendinti
4.	Veiklos planavimas	Remiantis mokyklai keliamais uždaviniais ir atsižvelgiant į pasiektus auklėjimo rezultatus, numato ateinančių mokslo metų auklėjimo perspektyvas.

Karjeros modeliai

1. **Šiuolaikinė (asmeninė, kintama)** karjera, kurią apibūdina ne tik vertikalus, bet ir horizontalus judėjimas darant karjerą, aktyvi asmenybės pozicija ir požiūris į karjeros sėkmę subjektyvumas, nuolatinio tobulėjimo strategija ir jos laiduojamas profesinis lankstumas bei mobilumas, mažesnis organizacijos vaidmuo, stabilumo ir socialinio saugumo reliatyvumas.
2. **Biurokratinė (organizacinė, tradicinė)** karjera, kuriai būdingas hierarchinis karjeros pobūdis, dominuojantis organizacijos vaidmuo vystant individo karjerą bei vertinant jos sėkmę, žemas asmens iniciatyvumas ir mobilumas, nuosekli ir lengvai prognozuojama karjeros ateitis (karjeros kelias, karjeros laiptai), stabilumas ir socialinis saugumas.

Biurokratinės ir šiuolaikinės karjeros sampratų skirtumai

Karjeros sampratos kriterijai	Biurokratinė karjera	Šiuolaikinė karjera
Karjeros modelis	Vientisa hierarchinė struktūra, įtvirtinta organizacijoje	Lanksti vientisa struktūra, neįtvirtinta organizacijoje
Karjeros sėkmės matas	Statusas, atlyginimas	Savirealizacija, asmens laisvė
Karjeros ateities planavimas	Numatoma aiški, susijusi su organizacija	Sunkiai nuspėjama, susijusi su žmogaus kompetencija
Socialinis saugumas	Stabilus aiškos ateities progresijos kontekste	Reliatyvus, priklauso nuo daugelio personalinių ir socialinių veiksnių
Žmogui keliami reikalavimai	Lojalumas, gerai atlieka įprastą užduotį; būtini specifiniai profesiniai įgūdžiai	Novatoriškumas, iniciatyvumas, karjeros kompetencija

Klasės vadovo veikla ugdymo karjerai srityje

- darbas su klase kaip grupė ir individualus darbas su mokiniu,
- darbas su mokinio tėvais,
- bendradarbiavimas su mokytojais,
- bendradarbiavimas su kitais mokyklos specialistais.

Darbas su klase kaip grupe ir individualus darbas su mokiniu

Klasės valandėlių, susirinkimų metu klasės vadovas, atsižvelgdamas į mokinių amžiaus ypatumus, supažindina auklėtinius su tolimesnio mokymosi pasirinkimo galimybėmis. Organizuoja socialinių įgūdžių lavinimo užsiėmimus, susitikimus ir išvykas su specialistais, projektus.

Individualus darbas su mokiniu

Individualūs pokalbiai ar praktiniai užsiėmimai padeda mokiniui pažinti save, lavinti mokinio ugdymo karjerai įgūdžius, spręsti kylančias problemas ir priimti atitinkamus sprendimus.

Darbas su mokinio tėvais

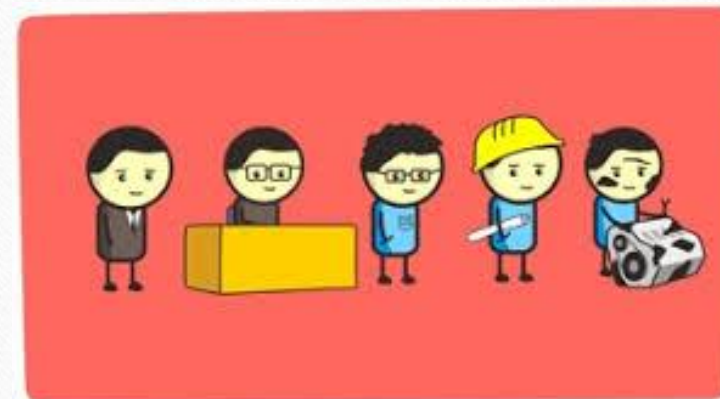
Klasės vadovas supažindina tėvus su galimybėmis, kurias suteikia mokykla ir pabrėžti tėvų svarbą vaiko karjeros ugdymui srityje. Įtraukia tėvus į ugdymo karjerai procesą, skatinant juos pristatyti savo profesijas, vesti ekskursijas jų darbo vietose. Darbo su tėvais metu siekiama aptarti mokymosi krypties pasirinkimą, vaiko gebėjimų ir poreikių suderinimą, auklėjimo stiliaus įtaką vaiko ugdymui karjerai, mokymosi krypties pasirinkimo kriterijus.

Darbas su mokytojais ir kitais specialistais (ugdymo karjerai sspecialistu, psichologu, socialiniu pedagogu, bibliotekininku, kt.).

Klasės vadovas, planuodamas savo veiklą ir žinodamas atitinkamų specialistų profesines kompetencijas, numato, kokios pagalbos ar informacijos reikia iš vieno ar kito specialisto. Bendradarbiaudamas su kitais specialistais klasės vadovas renka informaciją apie mokinio pasiekimus, kaupia mokytojų rekomendacijas, kuri padės mokiniui renkantis mokymosi kryptį, bendradarbiauja sprendžiant individualias mokinių tolimesnio mokymosi krypties pasirinkimo problemas, teikia informaciją mokiniams, tėvams ir pedagogams.

Galimi ugdymo karjerai metodai

- stebėjimas,
- praktinė veikla,
- vaizdinių priemonių demonstravimas,
- verbaliniai (žodiniai metodai),
- IKT (informacinės kompiuterinės technologijos),
- savarankiškas literatūros skaitymas ir kt.

Stebėjimas

Mokslininkai, kalbėdami apie stebėjimą kaip pažinimo metodą, išskiria mokslinį ir kasdieninį stebėjimą. Mokslinis stebėjimas – tai organizuotas aplinkos daiktų ir reiškinių suvokimas, glaudžiai susijęs su jutiminiu pažinimu, o kasdieniu stebėjimu yra suvokiami išorinio pasaulio daiktai bei reiškiniai. Esminis skirtumas tarp mokslinio ir kasdienio stebėjimo yra tas, jog mokslinis stebėjimas – tikslingai organizuotas procesas, kontroliuojamas pagal kokią nors teoriją ar hipotezę, o kasdienis stebėjimas remiasi praktine patirtimi.

Praktinė veikla

Praktinė veikla gali būti labai įvairi:

- 1) Visuomenei naudingas darbas (pvz., savanoriška veikla įvairiuose centruose);
- 2) Ruošos darbai;
- 3) Darbai per darbų pamokas;
- 4) Praktikumai;
- 5) Užklasinė veikla;
- 6) Laboratoriniai darbai ir pan.

Vaizdinių priemonių demonstravimas

Vaizdinė informacija padeda geriau įsiminti ir suvokti reiškinius, todėl ugdymo karjerai tikslais turi būti pasitelkiamos kuo įvairesnės vaizdinės priemonės: kino filmai, televizijos laidos, paveikslai, schemos, diagramos, nuotraukos, albumai, kt.

Verbaliniai (žodiniai) metodai

Pokalbiai, pasakojimai, paskaitos ir pan.

Žodžio vartojimo metodika reikalauja siekti įtikinamumo, aiškumo aptarinėjamais klausimais, ugdyti mokinių mąstymą ir pažiūras. Ugdymas karjerai nėra įmanomas be gyvo pasakojimo, įkvepiančio žodžio, kadangi informavimo prasmė slypi ne tik perteikiant žinias, tačiau kartu ir ugdant, sužadinant klausytojo interesus, emocijas, valios sprendimus.

Informacinės komunikacinės technologijos (IKT)

Informacinės ir komunikacinės technologijos – tai techninė įranga, skirta informacijai apdoroti, ir programinė įranga (pavyzdžiui, tekstų rengimo sistema, skaičiuoklė, duomenų bazė, pateikčių rengimo programa), ir metodai, kuriais kuriama, tvarkoma bei skleidžiama informacija.

Savarankiškas literatūros skaitymas

Svarbu nepamiršti, jog savarankiškas literatūros skaitymas taip pat turi pažintinę ir auklėjamąją reikšmę. Informaciją apie profesijas besidomintys mokiniai gali rasti grožinės literatūros kūrinuose, mokslo leidiniuose, specialioje literatūroje apie profesijas (pvz., „Profesijos vadovas“, „Kur stoti?“), žurnaluose ir laikraščiuose (skirtuose konkrečiai profesijai ar mokslų sričiai), informaciniuose leidiniuose (pvz., lankstinukuose, informaciniuose kalendoriuose). Svarbu nepamiršti, jog naudojimasis šia literatūra priklauso nuo literatūros pobūdžio bei nuo besidominčiojo interesų, amžiaus ypatybių

Ugdymo karjerai formos

- ugdymas karjerai pamokų metu,
- vizitai į įmones, mokymo įstaigas bei ekskursijos į muziejus,
- susitikimai su įvairių profesijų atstovais,
- ugdymas karjerai klasės valandėlių metu,
- ugdymo karjerai konferencijos,
- kino filmai, televizijos laidos, radijas,
- internetas
- speciali literatūra,
- stendai,
- parodos,
- ugdymas karjerai paskaitų metu (atvirų durų dienos),
- inscenizavimas, vaidinimas, konkursai (viktorinos),
- ugdymo karjerai dienos (Karjeros savaitė, Karjeros naktys).

Mieli Kolegos, tikiuosi nuoširdaus
bendradarbiavimo, ugdant mokinius ir
siekiant bendro tikslo 😊

*...Žmogus, kuris gali rinktis
savo gyvenimo kelią, yra pats
turtingiausias visame
pasaulyje...*

(L. Donskis)

